

प्रेस बिज्ञप्ति

विद्युत सहउत्पादन (Cogeneration) प्रवर्धन गर्ने सम्बन्धी करारनामा

चिनी उद्योगहरूबाट चिनी उत्पादन गर्ने क्रममा उखु पेली सकेपछी निस्कने खोस्टा (Bagasse) बाट विद्युत सहउत्पादन (Cogeneration) गरी उद्योगको लागि आवश्यक विद्युत उपयोग गरे पश्चात उब्रेको विद्युत व्यवसायिक रूपमा राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा उपलब्ध गराउन सकिने उच्च सम्भावना रहेको तथ्य अध्ययनबाट देखिएको छ। छिमेकी देश भारत लगायत अन्य देशहरूमा समेत चिनी उद्योगहरूबाट विद्युतको सहउत्पादनको सफल प्रयोग भइसकेकोले नेपालमा पनि यस्तो सहउत्पादनलाई प्रवर्धन गर्न सकेको खण्डमा सुख्खायाममा जलविद्युत उत्पादन कम हुँदा पनि केहि हद सम्म विद्युत आपूर्ति हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ।

विद्यमान विद्युत ऐन, नियमावली र निर्देशिकाहरू मुलतः जलविद्युतमा बढी केन्द्रित भएकोले जलविद्युत बाहेक उर्जाका अन्य सम्भाव्य स्रोतहरूबाट विद्युत उत्पादन गरि राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा आपूर्ति गर्ने सम्बन्ध स्पष्ट नीति नियमको अभाव देखिएको सन्दर्भमा, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।०२।१४ को निर्णय अनुसार तथा विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ३५ अनुसार चिनी उद्योगहरूबाट विद्युत सहउत्पादन गरी राष्ट्रिय प्रसारण लाईनमा आबद्ध गर्ने निर्णय भएको थियो। सोहि निर्णय बमोजिम चिनी उद्योगहरूबाट सहउत्पादित विद्युत सुख्खायाममा उपलब्ध गराई केही मात्रामा भएपनि लोडसेडिङ्ग घटाउन मद्दत गर्नुको साथै पेट्रोलियममा आधारित हाम्रो उर्जा प्रयोगमा समेत केही कमी आउने देखिन्छ।

चिनी उद्योगबाट सह-उत्पादित (Cogeneration) विद्युत आपूर्ति गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्, आर्थिक तथा पुर्बाधार समितिको निर्णय अनुसार विद्युत ऐन - २०४९,को दफा ३५ बमोजिम चिनी उद्योगसंग करार गर्न चिनी उद्योगले उखुको खोस्टा (Bagasse) बाट सहउत्पादन हुने विद्युत आपूर्ति सम्बन्धमा मिति २०७३।०१।१३ मा पहिलो पटक, मिति २०७३।०१।२९ मा दोश्रो पटक गोरखापत्र राष्ट्रिय दैनिकमा सुचना प्रकाशित गरी आवश्यक विवरण माग गरिएकोमा आ.व. २०७३।७४ मा ७ वटा र पुनः मिति २०७४।०३।१९ मा सुचना प्रकाशित गरी आवश्यक विवरण माग गरिएकोमा थप १ गरि जम्मा ८ चिनी उद्योगबाट विद्युत सह उत्पादनका लागि आवेदनहरू प्राप्त भएको थियो। स्थलगत निरीक्षण तथा आवश्यक प्रक्रिया पश्चात् हाल पहिलो चरणमा चिनी उद्योगहरू क्रमशः श्री इन्दुशंकर चिनी उद्योग लि., हरिवन, सर्लाहीबाट ३००० किलोवाट र श्री एभरेष्ट सुगर एण्ड केमिकल ई. लि., रामनगर, महोत्तरीबाट ३००० किलोवाट गरी जम्मा ६००० किलोवाट विद्युत उत्पादन गरि राष्ट्रिय प्रसारण लाईनमा जोड्न मिति २६ भाद्र २०७४ का दिन विद्युत विकास विभाग र सम्बन्धित चिनी उद्योगहरू बीच करार सम्भौता सम्पन्न गरियो। अन्य चिनी उद्योगहरूको सन्दर्भमा पनि आवश्यक प्रक्रिया पश्चात यथासिघ्र उत्पादन अनुमति पत्र करार सम्भौता गरिने छ।

यसबाट विद्युत सहउत्पादनको प्रवर्द्धन हुन गई प्रत्यक्ष रूपमा सफा उर्जा उत्पादन हुनुको साथै निजी क्षेत्रको विकास तथा अप्रत्यक्ष रूपमा उखु कृषकको जिवनयापनमा सुधार तथा चिनी मिलहरूको खर्च गर्ने क्षमतामा समेत सुधार ल्याउने छ। यस्ता किसिमका बहुउपयोगी आयमुलक स्रोत परिचालन गर्नु यो करारनामाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ।

विद्युत विकास विभाग
थापागाउँ, बानेश्वर
२६ भाद्र २०७४